

H6E גבר GAVAR olla voimakas, urhea (etymologia)

(päivitelty 20.7.2023)

H6 HEPREA JEESUS-KIELI <https://gen.fi/h6.html>

H6E ETYMOLOGIA <https://gen.fi/h6e.html>

H6E ג Gimel <https://gen.fi/h6e-g.html>

H6E גבר gavar, olla voimakas, urhea (etymologia)

<https://gen.fi/h6e-gbr.html>

SISÄLLYSLUETTELO (luonnos)

0. Dokumentteja
1. Johdanto
2. R-äänne muuttuu l-äänteeksi
3. Alkutavu tippuu pois
4. Lopputavu tippuu pois
5. Metateesi eli kirjainten paikan vaihtuminen

0. DOKUMENTTEJA

H Heprea, sivukartta

<https://gen.fi/h-sivukartta.html>

Etymological Dictionary of Biblical Hebrew by Rabbi Samson Rafael Hirsch.

Ed. Matiyahu Clark. Feldheim 1999

<https://books.google.ca/books?id=eVAAfn6ltb4C&printsec=frontcover&hl=fi%23v=onepage&q&f=false>

Etymonline (Online Etymology Dictionary)

<https://www.etymonline.com/>

Klein, Ernest: A Comprehensive Etymological Dictionary

of the Hebrew Language. Macmillan 1987

https://www.sefaria.org/Klein_Dictionary?lang=bi

Mozeson, Isaac E.: The Word. The Dictionary That Reveals the Hebrew Source of English. Shapolsky 1989

1. JOHDANTO

H6E Luomis- ja alkukieli

<https://gen.fi/h6e-00-luomis-ja-alkukieli.html>

Tässä dokumentissa on lueteltu joitakin sanoja, jotka johtuvat etymologisesti heprean גבר gavar-juuresta (gimel–bet–resh), "olla voimakas, urhea".

H2 גבר gavar (25/381) peittää voimalla: olla voimakas, urhea (juuri)

<https://gen.fi/h2-gbr.html>

H7 גַבְרִיאֵל Gavriel henk. mask. (2x, UT 2x) Gabriel

<https://gen.fi/h7-gbrjxl-gavriel.html>

Englanninkieliset sanat on kirjoitettu **punaisella**, latinankieliset **violetilla**.

2. R MUUTTUU L-KIRJAIMEKSI

Voimakasta miestä tarkoittavan גבר gever-sanan (g–b–r), loppukirjain "r" on vaihdannainen toisen likvidan eli l-kirjaimen kanssa,

H20 Heprean foneettiset kirjainryhmät
<https://gen.fi/h20-foneettiset-kirjainryhmat.html>

esim.

esp. caballero, kavaljeeri, "ritari, hevostmies, herrasmies"
chevalier, "ritari"
cavalier, "ratsastaja, ritari; huoleton, ylimielinen"

3. ALKUTAVU TIPPUU POIS

Heprean gever-sanaan, "voimakas mies", liittyy alkutavun lyhenemisen kautta latinan vir†, "mies", josta johtuu englantiin esim. seuraavat sanat:

virile, viriili, mieskuntoinen
virility, viriliteetti, miehekkyyys, miehuus
virtue, mieheys, hyve, siveellisyys
virtual, virtuaalinen, oletettu, periaatteessa mahdollinen,
 (atk) näennäinen, keinotekoinen, epätodellinen
virtuosity, virtuositeetti, "taituruus"
werewolf, "ihmissusi"

Samoin alkutavun lyhenemisen kautta esim.

baron, "paroni, vapaaherra" (hepr. gvir "käskijä, herra")

Gavar-juuresta, "olla voimakkaampi", johtuu myös saksan

Wehr, puolustus, suoja, ase
 Gewehr, ruots. gevär, kivääri
 Stauwehr, suojapato
 Wehrmacht, puolustusvoimat, asevoimat

Kohdan 1. ja 2. sääntöjen yhdistelmänä on syntynyt myös latinan verbi **valere†**, "olla voimakas, olla terve", josta johtuvat esim. seuraavat:

prevail, olla vallalla, voittaa
valiant, urhoollinen

valid, voimassa oleva", pätevä
valedictorian, koulun päätöspuheen pitävä oppilas, priimus
valence, valency, valenssi, arvo
valentine, ystävänpäivä-
value, arvo, kesto

† Latinan **vir-** ja **valere-**sanojen juureen voi liittyä myös heprean

בָּרִיא בְּרִיא

bari adj. (14x) terve, hyväkuntoinen, "luomisen jäljiltä oleva"

4. LOPPUTAVU TIPPUU POIS

Gever-sanasta johtuu myös indoeurooppalaisen romanikielen
 covo, "mies", josta se on lainautunut brittienglannin puhekieleen muodossa
cove, "heppu, kaveri, jätkä"

5. METATEESI ELI KIRJAINTEEN PAIKAN VAIHTUMINEN

Latinan sanassa **vigor**, "eloisuus, virkeys, voima" (verbi **vigere**, olla
 elinvoimainen, voimakas, mahtava) on samat konsonantit kuin heprean gavar-
 juuressa. Metateesi eli kirjainten paikkojen vaihtuminen on tyypillinen Baabelin
 kieltensekoituksen jälkeinen ilmiö.

Englannin kieleen tästä latinan **vigor**-sanasta johtuvat esim.
vigor, vigour, elinvoima, voima, pontevuus, tarmo
vigorous, voimakas, tarmokas, riuska, ponteva